

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of
Education

2024, 24(3),1277– 1299 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024.-1343783>

Türkiye’de Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin İkinci Yabancı Dil Fransızca Öğrenimlerini Etkileyen Faktörler: Odak Grup Görüşmesi

Factors Affecting French as a Second Foreign Language of Students in Secondary Education Institutions in Turkey: Focus Group Interview

Nahide ARSLAN^{ID}

Geliş Tarihi (Received): 15.08.2023

Kabul Tarihi (Accepted): 24. 07.2024

Yayın Tarihi (Published): 15.09.2024

Öz: Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini etkileyen unsurları belirlemek ve belirlenen sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmaktır. Bu amaç doğrultusunda, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmi bir ortaöğretim kurumundaki Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızcaya ilişkin deneyimleri ve görüşleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Nitel bir araştırma olarak tasarlanan bu çalışma odak grup görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiş, katılımcıların belirlenmesi için amaçlı örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim ve öğretim yılında bir Anadolu lisesinde öğrenim gören 10’u Türk, 7’si yabancı uyruklu öğrenci olmak üzere 17 katılımcı oluşturmuştur. Çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Veri toplama aracının geçerliliğini sağlamak için konuya ilişkin alanyazın taraması yapılmış ve uzman kişilerin görüşleri alınmıştır. Uzmanların görüşleri alındıktan sonra gerekli düzenlemeler yapılmış ve forma son şekli verilmiştir. Çalışmada, Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin soruları içtenlikle ve kendilerini baskı altında hissetmeden cevaplayabilmeleri için iki ayrı odak grup görüşmesi yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumlu etkileyen unsurlar; öğrenci davranışları, ders işlenişi, öğretmen davranışları, çevresel etkiler ve eğitim sistemine ilişkin unsurlar olarak belirlenmiştir. İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkileyen unsurlar ise eğitim sistemi, ders işlenişi, öğretmen davranışları, öğrenci davranışları ve çevresel etkiler olarak kaydedilmiştir. Öğrencilerin çoğunlukla eğitim sistemine ve öğretmenlerin dil öğretiminde uyguladığı yöntemlere ilişkin önerilerde buldukları tespit edilmiştir. Araştırmada, Fransızca öğretiminin en temel bileşenlerinden biri olan fonetik becerisinin öğretim programlarında ayrı bir ders olarak verilmesi ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ders kitaplarında fonetik bölümlerinin bulunması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İkinci yabancı dil Fransızca, Odak grup görüşmesi, Ortaöğretim, Öğrenimi etkileyen unsurlar

&

Abstract: The aim of the study is to determine the factors affecting the learning of students studying French as a second foreign language in secondary education institutions in Turkey and to develop suggestions for the identified problems. In line with this purpose, the experiences and views of Turkish and foreign students regarding French as a second foreign language in a public secondary education institution affiliated to the Ministry of National Education was comparatively analysed. This study, prepared as part of qualitative research, was realised by the focus group interview technique and purposive sampling method was preferred to select participants. The study group of the research was consisted of 17 participants, 10 Turkish and 7 foreign students studying at an Anatolian high school in the 2022-2023 academic year. The data of the study were collected through a semi-structured interview form. In order to ensure the validity of the data collection tool, a literature review on the subject was done and the opinions of experts was received. After receiving the opinions of experts, the necessary corrections were made and the interview form was finalised. In the study, two separate focus group interviews were carried out so that the Turkish and foreign students could answer the questions sincerely and without feeling under pressure. As a result of the interviews, the factors affecting learning of French as a second foreign language have been identified as a positive way are student behaviours, teaching of the lesson, teacher behaviours, environmental effects and education system. On the other hand, education system, teaching of the lesson, teacher behaviours, student behaviours and environmental effects have been determined as a negative way to learn French. Moreover, it has been found that students made mostly suggestions regarding the education system and the methods applied in language teaching by teachers. The study has revealed that phonetic, one of the most fundamental components of French teaching, should be given as a separate course in the programmes of instruction and that phonetics topics should be included in method books prepared by Ministry of National Education.

Keywords: French as a second foreign language, Focus group interview, Secondary school education, Factors affecting the learning

Atıf/Cite as: Arslan, N. (2024). Türkiye’de ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini etkileyen faktörler: Odak grup görüşmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 1277-1299, <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024.-1343783>.

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuelt>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹Dr. Öğr. Üyesi, Nahide Arslan, Marmara Üniversitesi, Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, nahide.arslan@marmara.edu.tr, 0000-0003-0437-0722

1. GİRİŞ

Türk eğitim sisteminde geleneksel ve çağdaş eğitim anlayışı olmak üzere yıllardır çeşitli yaklaşımların denendiği ve uygulandığı bilinmektedir. Onur (1994) geleneksel eğitim yaklaşımını, “toplumun yararını temel alan, bireyin gelişimini ihmal eden, bugünden çok geçmişe dayanan, toplumsal değişime direnen, hiyerarşiye, otoriteye, baskıya önem veren” bir sistem olarak tanımlamış ve bu tanımlamasını Dottrens’in (1969) “bağımlılık eğitimi” iddiasına dayandırmıştır. Zira geleneksel eğitim sisteminde sınıf, öğretimin yapıldığı tek bir ortam gibi düşünülmekte, öğretmen sınıfta otoriter bir görev üstlenmekte ve öğrenci, öğretmenin sınıf içindeki emirlerine itaat etmekle yükümlü bir birey olarak nitelendirilmektedir. Dahası, öğrencinin bilişsel, duyuşsal niteliklerinin ve bireysel farklılıklarının önemsenmediği ifade edilmektedir. Çağdaş eğitim yaklaşımında ise öğrenmenin belli bir mekân ya da zamanla sınırlı olmadığı; öğrencinin öğretimin merkezinde yer aldığı, öğretmenin danışman konumunda olduğu vurgulanmaktadır. Derste işlenecek konuların ve izlenecek yöntemlerin belirlenmesinde öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve kişisel özellikleri dikkate alınmaktadır. Günümüzde benimsenen eğitim anlayışı “yaratıcılığı amaç edinen” yaratıcı bir kişilik ve yaratıcı bir toplum oluşturmaya yönelik çağdaş bir eğitim anlayışıdır (Aydoğdu, 2001). Bu eğitim anlayışında, öğrencinin öğrenme sürecinde etkin bir rol alması, bilgiyi araştırarak kazanması ve yeni bilgiyi eski bilgileriyle bir bütün içinde yapılandırması hedeflenmektedir.

Yabancı dil eğitimi ve öğretiminin etkin ve verimli bir biçimde gerçekleşmesi böylesi bir yaklaşımın uygulanmasını gerekli kılmaktadır. Şahin (2009), yabancı dil öğretiminin okullardaki diğer disiplinlerin öğretiminde izlenen anlayıştan farklı bir yaklaşımla değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Gerçekten de ikinci yabancı dil öğrenim sürecinin anadil ediniminden farklı olarak uzun ve karmaşık bir süreci içerdiği ve bu sürecin başarıyla ya da başarısızlıkla sonuçlanmasında birçok unsurun etkisinin olabileceği bilinmektedir. Bu unsurlara geçmeden önce Stephen D. Krashen’in (1981) etkin bir yabancı dil edinimi sürecine yönelik geliştirdiği ilkelerin temelini oluşturan edinim ve öğrenim kavramlarına değinmenin yararlı olacağını düşünmekteyiz. Ünlü dilbilimci iki kavram arasındaki farka “sürecin gerçekleşme biçimi” ile dikkat çekerek “edinimi” bilinçsizce ve istemsizce oluşan bir süreç; “öğrenimi” ise bilinçli ve istedik bir süreç olarak tanımlamıştır. Daha açık ifade etmek gerekirse, dil edinimi sezgiseldir; birey, hedef dilin yapısına ve kurallarına doğal ortamında maruz kalır, anlamlı mesajları edinmeye ve kullanmaya yönelik bir kazanıma ulaşır. Böylece çeşitli durum ve ortamlarda yeni yapılar üretecek düzene sahip olur. Dil öğrenimi ise sistematiktir ve kurallıdır. Hedef dilin yapısı ve kuralları sınıf ortamında, öğretmen eşliğinde ve belirli amaçlar doğrultusunda yapılır. Söz gelimi, Fransa’da dünyaya gelen Türk uyruklu bir çocuğun Fransızca konuşabilmesi edinime, kariyeri için Fransızca konuşmaya ihtiyaç duyan bir doktorun Fransızca dersleri alması ve Fransızca’yı zamanla kullanabilmesi öğrenime örnek olarak gösterilebilir.

Dil edinimi/öğrenimi sürecini etkileyen faktörler içerisinde öğrencilerin psikolojik durumlarıyla ilgili olanların dil öğrenmede etkilerinin oldukça fazla olduğunu ve bu durumun dil öğrenmek isteyen insanların duygularının yoğunluğundan kaynaklandığını belirten Chastain (1988), zihinsel olarak hazır olabilmenin ön şartının duygusal hazırlık olduğunu ifade etmiştir (akt. Doğan, 2008). Bu ön koşulu, Krashen’in ikinci dil edinimi teorisinde yer alan “Duygusal Filtre Hipotezi” ile açıklamak mümkündür. Krashen, motivasyon, kaygı, özgüven, kişisel özellikler gibi duygusal değişkenin ikinci dil edinimini kolaylaştırdığını ya da zorlaştırdığını ortaya koymuştur. Söz gelimi, motivasyonu düşük ve kaygı düzeyi yüksek olan bir bireyin duygusal filtreyi devreye soktuğunu ve bu durumun dil edinimi sürecini olumsuz etkilediğini bildirmiştir. Littlewood (1984) motivasyonu başarıya ulaşmak için en güçlü unsur olarak nitelendirirken, Dörnyei ve Csizér (1998) uzun ve genellikle sıkıcı olarak nitelendirilen öğrenme sürecini sürdürülebilmek için motivasyonun birincil itici güç olduğu belirtmişlerdir. Üstün yetenekleri olan bireylerin bile uzun vadede yeterli motivasyonu olmadan hedeflerine ulaşamayacaklarını ve uygun öğretim programlarının öğrenciyi başarıya ulaştırmada tek başına yeterli olamayacağını vurgulamışlardır. Motivasyon, içsel ve dışsal motivasyon olmak üzere ikiye ayrılır. İçsel motivasyon, bilişsel düzeydedir, daha sağlamdır, öğrenme zevkine ve merakına göndermede bulunmaktadır (Barbot, 2001). İçsel motive

olan öğrencinin, öğrenmenin harcanan çabaya değdiği düşünöğü ve bu yüzden çalışığı ifade edilir (Akbaba, 2006). Dışsal motivasyon, dışsal amaçların gerçekleşmesi için kullanılan motivasyon olarak aktarılır (Amabile, 1983). Burada motivasyonu sağlayan dış etkenlerdir. Bir öğrencinin başarısızlık durumunu yaşamamak ve düşük not almamak için çalışması dışsal motivasyona örnek olarak sunulabilir (Özdemir ve Yüksel, 2004). Yabancı dil öğreniminde bireyi etkileyen, onu yönlendiren ve aldığı kararları uygulamasını sağlayan unsurların temelde motivasyon üzerinde yoğunlaştığını açıkça ortaya koymaktadır.

Günümüzde anadili dışında bir dili doğru ve işlevsel olarak kullanabilme etkili bir iletişimin göstergesi olarak kabul edilmekte, dolayısıyla uygulanan programların ve yöntemlerin başarıya olan etkisi daha fazla önem arz etmektedir. Dil eğitimi sürecinde işe koşulacak yöntemlerin sürekli tartışıldığı, bununla birlikte gerek birinci yabancı dil gerekse ikinci yabancı dil öğretimi ve öğrenimi özelindeki mevcut uygulamaların henüz istenilen yeterlilikte olmadığı ifade edilmiştir (Can ve Işık Can, 2014). Pek çok dünya ülkesinde yabancı dil öğretimi ile ilgili yeni yaklaşım, yöntem ve teknikler geliştirilerek bir dili en etkili biçimde nasıl öğretiriz sorununun çözüme kavuşturulduğu, ülkemizde ise sürekli değişen eğitim sistemi ve sınav yapısı nedeniyle bu sorunların çözümüne henüz tam odaklanılmadığı belirtilmiştir (Bür ve Aycan, 2013).

Son yıllarda küreselleşme ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, diğer toplumlarla iletişimi, etkileşimi ve bilgi aktarımını zorunlu kılmıştır. Bundan dolayıdır ki bireyler, anadilleri dışında farklı dilleri öğrenme ve etkili bir biçimde kullanma gereksinimi duymuşlardır. Bu gereksinim, yabancı dil eğitimi politikalarının çağın gereklerini karşılamak üzere yeniden incelenmesini ve yeni uygulamaların hayata geçirilmesini zorunlu kılmıştır. Dahası, son yıllarda çeşitli sebeplerle gerçekleşen kitlesel ya da bireysel göç hareketleri sonucu ülkemize yerleşen yabancıların eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, Millî Eğitim Bakanlığı 23/09/2014 tarihli ve 2014/21 sayılı bir genelge yayımlamıştır. Bu genelgede; yabancı kimlik numarası olan öğrencilere “e-Okul Otomasyon Sistemi”, yabancı kimlik numarası olmayan öğrencilere ise “Yabancı Öğrenci Bilgi Sistemi” üzerinden ilk ve ortaöğretim kademesindeki okullara kayıt yaptırabilme imkânı sunulmuştur. Ancak, eğitim dili Türkçe olan okullarımızda Türkçe bilmeyen ya da kendini yeterince ifade edemeyen öğrencilerin sınıf arkadaşları ve öğretmenleriyle iletişim kurma noktasında zorluk yaşayacakları düşünülmektedir. Bu durum, yabancı uyruklu öğrencilerin Türk eğitim sistemine uyum ve akademik başarıya ulaşma sürecinde birçok sorunla karşılaşacaklarını gösterir niteliktedir. Kaldı ki, yabancı uyruklu öğrencilerin dil engelleri, kültürel farklılıkları ve okuldan uzak kalmaları gibi sorunların ev sahibi ülkedeki okulları, öğrencileri ve öğretmenleri olumsuz yönde etkilediği ifade edilmiştir (Erdem, 2017).

Göç İdaresi Başkanlığının 2023 yılı verileri, Türkiye’de yaklaşık olarak 4.708,555 yabancı uyruklu nüfusun bulunduğunu ve 1.317,122’sinin 5-17 yaş aralığında olduğunu göstermektedir. Okul çağındaki bu nüfusun 1.006,821’inin (%76,44) farklı kademelerde öğrenim gördüğü ifade edilmiştir (İzleme ve Değerlendirme Raporu, 2023). Bu oranı göz önünde bulundurduğumuzda, ülkemizde uygulanacak eğitim programlarında yabancı uyruklu öğrencilerin durumlarının dikkate alınarak uygun bir öğretim içeriğinin sunulmasının kaçınılmaz olduğu görülmektedir. Bu noktada, ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini etkileyen unsurlar ele alınırken, yalnızca Türk uyruklu öğrencilerin değil, aynı zamanda yabancı uyruklu öğrencilerin de görüşlerinin alınması ve değerlendirilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu gereksinimden hareketle çalışmanın amacı, Türkiye’de ortaöğretim kurumlarında aynı sınıfta öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini etkileyen faktörleri belirleyip kıyaslamalı bir biçimde değerlendirmek ve ortaya çıkan sorunlara yönelik çözüm önerileri sunmaktır.

1.1. Alanyazın taraması

Yabancı dil eğitimine yönelik yapılan alanyazın taramasında, öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin öğretmen, öğrenci, ders işlenişi, çevre ve eğitim sistemi olarak beş başlıkta toplandığı gözlemlenmiştir (Engin, 2006; Şahin, 2009; Özer ve Korkmaz, 2016). Bundan dolayıdır ki mevcut çalışmada, ortaöğretim

kurumlarındaki Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini etkileyen durumlar bu başlıklar altında ele alınacaktır. Yabancı dil öğrenimi sürecini etkileyen unsurlara yönelik alanyazın incelemesinde, Türk eğitim sisteminin ortaöğretim müfredatında ikinci yabancı dil Fransızcaya yönelik araştırmaların çok az olduğu (Bür ve Aycan, 2013; Yılmaz Güngör, 2020), mevcut çalışmaların daha ziyade birinci yabancı dil İngilizce özelinde olduğu görülmektedir. Bunlar arasında çeşitli çalışma grupları ile farklı yöntem ve tekniklerin uygulandığı görgül araştırmalar bulunurken, bireylerin dil öğrenme stratejilerini etkileyen unsurların kuramsal çerçevede ele alındığı çalışmaların da olduğu gözlemlenmiştir. Söz gelimi Engin (2006), çeşitli düzeylerdeki ikinci kademe okullarda görev yapan 15 İngilizce öğretmeni ile görüşmüş ve öğretmenlerin kullandığı dil öğretimi yöntem ve tekniklerinin öğrenci başarısı üzerindeki etkisini araştırmıştır. Buna göre, öğretmenlerin derslere yönelik yeterince materyale sahip olmadığı ve yararlanabilecekleri düzeyde kütüphanelerin bulunmadığı ifade edilmiştir. Buna karşılık İngilizce haftalık ders saatlerinin yeterli bulunduğu, ancak ders içeriklerinin belirlenen hedefleri karşılamakta yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Öğrencilerin farklı hazırbulunuşluk düzeylerinin öğretim planlarının verimli olarak uygulanmasına engel oluşturduğu da kaydedilmiştir.

Doğan (2008), yabancı dil ağırlıklı liselerde okuyan öğrencilerin yabancı dil kaygısının İngilizce öğrenimine etkisini belirlemek üzere kaleme aldığı araştırmasında, 293 öğrenciye likert tipi 27 sorulu bir anket uygulamıştır. Araştırma sonuçları, yabancı dil kaygı düzeyinin öğrenmeyi doğrudan etkilediğini ve öğrencilerin yabancı dil kaygı düzeylerinin derse hazırlıklı gelmedikleri zaman yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Şahin (2009), yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz etkileyen etmenleri alanyazına dayalı olarak ele almış ve belirlenen etmenleri ortadan kaldırmak için önerilerde bulunmuştur. Özer ve Korkmaz (2016), İngilizce öğretiminde öğrenci başarısını etkileyen unsurları belirlemek üzere ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan 62 İngilizce öğretmeni ile görüşme gerçekleştirmişlerdir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan verilerin çözümlenmesine göre, İngilizce öğrenimini olumlu etkileyen unsurların öğretmen davranışları, öğrenci davranışları, dersin işlenişi, çevresel unsurlar olduğu, olumsuz etkileyen unsurların ise öğretmen davranışları, öğrenci davranışları, dersin işlenişi, eğitim sistemi ve çevresel unsurlar olduğu kaydedilmiştir. Öğretmen davranışlarının her iki temada da ilk sırada yer alması oldukça dikkat çekicidir. Öğretmenlerin ders içinde ve ders dışında öğrencilere yönelik olumlu davranışları ve öğrencilerin seviyesine uygun işlediği dersler öğrenci başarılarını artıran olumlu unsurlar olarak ifade edilmiştir. Öğretmenlerin klasik ders işleme yöntemi uygulaması sonucu tekdüze bir sınıf ortamının oluşması ve öğretmenlerin öğrencilere yönelik olumsuz davranışları öğrenim sürecini olumsuz etkileyen unsurlar olarak gösterilmiştir.

Yalçın Arslan ve Kılıç (2016), ikinci yabancı dil öğrenimi sürecinde bireysel farklılıkların rolünü ve etkilerini alanyazındaki araştırmalar ışığında ele alırken, Akkaş Baysal ve Ocak (2020) bireylerin dil öğrenme stratejilerini etkileyen unsurları kuramsal çalışmalar çerçevesinde ortaya koymaya çalışmışlardır. Dil öğrenimi sürecinde başarıyı etkileyen unsurların konu edildiği bir çalışma, ikinci yabancı dil Almanca özelinde Can ve Işık Can (2014) tarafından kaleme alınmıştır. Söz konusu çalışmayı ikinci yabancı dil eğitimi alanına farklı bir bakış açısı sunması adına önemli bulmaktayız. İkinci yabancı dil Almanca öğrenimi sürecinde karşılaşılan sorunların ele alındığı çalışmanın verileri, bir Anadolu lisesinde ikinci yabancı dil Almanca öğrenimi gören 90 öğrenciden ve Marmara Üniversitesi'nde Fransızca ve Almanca Öğretmenliği 1. sınıfta eğitim gören 76 öğrenciden anket tekniği ile toplanmıştır. Lise ve üniversitelerde ikinci yabancı dil öğretiminin daha etkili olabilmesi için öğrenci, öğretmen/öğretim elemanı, öğretim programı, yönetim, eğitim politikaları ve aileler bağlamında önemli düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır.

İkinci yabancı dil Fransızca özelinde üç çalışmaya ulaşılmıştır. Bür ve Aycan (2013) çalışmalarında birinci yabancı dil İngilizcenin ikinci yabancı dil Fransızcanın öğrenim sürecine etkisini konu almıştır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim gören 50 öğrenci ile gerçekleştirilen bu çalışmada anket ve yüz yüze görüşme teknikleri kullanılmıştır. Çalışmada özellikle iki dilde ortak olan sözcüklerin kolay öğrenildiğine dikkat çekilmiştir. Bununla birlikte, Fransızca konuşma ve sözcükleri telaffuz sürecinde İngilizcenin etkisiyle karışıklıkların yaşandığı ve bu durumun Fransızca öğrenimini olumsuz etkilediği ifade edilmiştir.

Ünsal (2013), Kırıkkale Üniversitesi Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalında öğrenim gören 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenirken birinci yabancı dil İngilizce ile bağlantı kurup kurmadıklarını araştırmıştır. Araştırmada öğrencilerin Fransızca öğrenme sürecinde İngilizceden olumlu yönde etkilendiklerini gösteren sonuçlara ulaşılmıştır. İngilizce hazırbulunuşluk düzeyleri yüksek olan 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin Fransızca’yı daha kolay öğrendikleri ifade edilmiş, bu öğrencilerin en çok sözcük, zamanlar, sözdizimi, yardımcı fiiller, kişi ve soru zamirleri yapılarından, en az sesletim özelliklerinden faydalandıkları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin İngilizceye ait altyapı ve dilsel birikimlerini kullanılmasıyla Fransızcaya karşı olumlu bir tutum içinde olduklarını ifade etmiştir. Bu olumlu tutumun içsel motivasyonu ve başarıyı artıran bir unsur olduğu kaydedilmiştir. Son olarak Yılmaz Güngör (2020), Eskişehir’de bir devlet üniversitenin Fransızca Öğretmenliği bölümündeki 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin dil öğrenmeye yönelik inançlarını çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Araştırmanın verileri “Dil Öğrenme ile İlgili İnançlar Envanteri” isimli ölçme aracıyla toplanmıştır. Araştırma sonuçları, katılımcıların konuşma becerisini kazanmanın diğer becerilere kıyasla daha zor olduğunu bildirdiğini, buna rağmen gelecekte Fransızca konuşmayı çok iyi öğrenebilecekleri görüşüne sahip olduklarını göstermiştir. Diğer taraftan, söz konusu dili konuşabilmeleri için kültür bilgisinin de gerekli olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur.

1.2. Araştırmanın amacı ve önemi

Araştırmanın amacını, Türkiye’de ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini etkileyen faktörleri, deneyim ve görüşlerinden hareketle kıyaslamalı bir biçimde inceleyip bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmek oluşturmaktadır. Bu araştırmanın ikinci yabancı dil Fransızca öğretimi alanında eksikliği tespit edilen görgül araştırmalara belirli bir oranda katkı sunma, ileride yapılması olası çalışmalar için konu alanları oluşturma ve eğitim sistemindeki mevcut uygulamaları göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1- Ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenim sürecini olumlu etkileyen faktörler nelerdir?
- 2- Ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenim sürecini olumsuz etkileyen faktörler nelerdir?
- 3- Ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğretimine yönelik önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile gerçekleştirilmiştir. Durum çalışması, bir ya da birden fazla durumla ilgili etkenleri keşfetmek için bütüncül bir yaklaşım kullanır ve bu etkenlerin her durumu nasıl etkilediğine ve bunlardan nasıl etkilendiğine odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu araştırmada bir ortaöğretim kurumundaki öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini etkileyen unsurları göstermek amaçlandığından durum çalışması desenlerinden bütüncül tek durum deseni kullanılmıştır. İsminden de anlaşılacağı üzere bu desende, tek bir analiz birimi (bir birey, bir kurum, bir program, bir okul, vb.) bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Mevcut çalışmada ele alınacak analiz birimi lise öğrencileridir. Öğrencilerin tutumlarını, duygularını, inançlarını, deneyimlerini ve diğer metotlarla elde edilemeyecek olan tepkilerini ortaya çıkarabilmek için (Kuş, 2012) odak grup görüşmesi tercih edilmiştir.

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmada, 2022-2023 eğitim ve öğretim yılında Bursa’da bir Anadolu lisesinde öğrenim gören öğrencilerden amaçlı örnekleme tekniği ile veri toplanmıştır. Patton’a (2002) göre amaçlı örnekleme zengin

bilgiye sahip olduğu düşünölen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak sunar. Kapsamlı ve çok boyutlu bilgiye ulaşılması için öğrencilerin 9. sınıftan itibaren ikinci yabancı dil Fransızca derslerine ve sınavlarına kesintisiz katılmış olmaları ve benzer akademik başarılarla sahip olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir. Homojen örnekleme yöntemiyle seçölen araştırmanın çalışma grubu 11. sınıfta öğrenim gören 10'u Türk, 7'si yabancı uyruklu 17 öğrenciden oluşmaktadır. Türk uyruklu öğrenciler "TÖ", yabancı uyruklu öğrenciler "YÖ" biçiminde gösterilmiştir.

Öğrencilere ait kişisel bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.

Odak grup görüşmesi katılımcı öğrencilerin bilgileri

Öğrenci kodu	Uyruk	Cinsiyet	Yaşı	Fransızca ders alma durumu
*YÖ1	Arap	Kız	16	Var (Anaokulu)
YÖ2	Ürdünlü	Erkek	18	Yok
YÖ3	Filistinli	Kız	16	Var (Ortaokul)
YÖ4	Cezayirli	Erkek	17	Yok
YÖ5	Mısırlı	Kız	17	Var (İlkokul)
YÖ6	Mısırlı	Erkek	17	Var (İlkokul)
YÖ7	Suriyeli	Erkek	17	Yok
TÖ1	Türk	Kız	16	Yok
TÖ2	Türk	Erkek	17	Yok
TÖ3	Türk	Kız	17	Yok
TÖ4	Türk	Kız	17	Yok
TÖ5	Türk	Erkek	17	Yok
TÖ6	Türk	Kız	17	Yok
TÖ7	Türk	Kız	16	Yok
TÖ8	Türk	Erkek	17	Yok
TÖ9	Türk	Erkek	17	Yok
TÖ10	Türk	Erkek	16	Yok

Tablo 1'e göre, üçü kız, dördü erkek öğrenciden oluşan yabancı uyruklu öğrencilerin yaşlarının 16 ila 18 arasında değiştöğı, Arap ölkelerinden geldikleri ve dört öğrencinin farklı kademelerde Fransızca dersleri aldıkları görölmektedir. Beşer kız ve erkekten oluşan Türk uyruklu öğrencilerin 16-17 yaş aralığında olduğu ve ilk defa lisede Fransızca dersleri aldıkları anlaşılmaktadır.

2.3. Verilerin toplanması

Nitel bir araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada odak grup görüşme tekniği kullanılmış ve araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. İlgili formun geçerliliğini sağlamak için konu ile ilgili kapsamlı bir alanyazın taraması yapılmıştır. Uzman görüşleri alınarak sorularda düzenlemelere gidilmiş ve görüşme formuna son şekli verilmiştir. Türk ve yabancı uyruklu öğrenciler ayrı gruplar halinde görüşmeye alındığından, öğrencilerin soruları içtenlikle ve kendilerini baskı altında hissetmeden rahatlıkla cevaplayabilecekleri düşünölmüştür.

2.4. Verilerin çözümlenmesi

Elde edilen verilerin sınıflandırılması içerik analizi tekniği ile yapılmıştır. İçerik analizi, yazılı verilerin içeriğinin titizlikle incelenmesi, çözümlenmesi ve doğrulanması için uygulanan ve bir dizi kuralları olan sistematik bir teknik olarak tanımlanmıştır (Flick, 1998). Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre içerik analizinin

temel amacı, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Verileri tanımlamak için Strauss ve Corbin’in (1990) önerdiği üç kodlama biçiminden biri olan “verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlama” uygulanmıştır. Bu kodlamada, Yıldırım ve Şimşek’in (2018) ifade ettiği üzere, verilerin dikkatle okunması ve araştırma kapsamında önemli boyutlarının tespiti söz konusudur. Böylece veriler kendi içerisinde değerlendirilerek tümevarımcı bir analiz ile kodlama işlemi yapılmıştır. İkinci aşamada, verilerin kodlaması sonucu ortaya çıkan kavramları daha genel bir çerçevede sunacak ve birbirleriyle olan ilişkilerini belirli kategoriler altında toplayacak olan tematik kodlama işlemi yapılmıştır. Çalışmanın nesnellliğini güçlendirmek ve kodlamaların yerleştirildiği temaları doğru bir şekilde temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla iki uzmanın görüşüne başvurulmuş ve ulamların ortak paydada sınıflandırması yapılmıştır. Kodlama ve ulamlarına göre düzenleme işlemi tamamlanan veriler Tablolar hâlinde kullanım frekansları ile sunulmuştur.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin belgeleri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bursa Uludağ Üniversitesi Araştırma ve Yayın Etik Kurulları

Etik değerlendirme kararının tarihi: 28.04.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2023-04/18

3. BULGULAR

Ulaşılan verilerin çözümlenmesi sonucu yapılan kodlamalar en çoktan en aza olacak şekilde ve frekansları ile bu bölümde sunulmuştur. Kodlamaları desteklemek için öğrencilerin alıntıları doğrudan paylaşılmıştır.

3.1. İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumlu etkileyen faktörler

Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumlu etkileyen faktörlere ilişkin ulaşılan bulgulardan hareketle oluşan tema ve kodlamalar Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2’den, ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumlu etkileyen faktörlerin en çok öğrenci temasında (f:35) toplandığı görülmüştür. Ders işlenişi (f:24) ile ilgili faktörler ikinci sırada, öğretmene ilişkin faktörler (f:21) üçüncü sırada, çevresel faktörler (f:16) dördüncü sırada ve eğitim sistemine ilişkin faktörler (f:2) son sırada yerini almıştır.

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumlu etkileyen öğrenciye ilişkin faktörlerin başında öğrencilerin Fransızcaya karşı ilgili ve istekli olmaları gelmektedir. Öğrencilerin büyük bir kısmı (f:14) Fransızca öğrenmeye karşı sahip oldukları olumlu algıları, Fransızcanın kendine özgü dilsel yapısı kadar diğer dünya dilleri arasındaki ayrıcalıklı konumuyla da açıklamışlardır. Fransızca öğrenmeye yönelik olumlu düşüncelerin temelinde bazı öğrenciler (f:8) birinci yabancı dil İngilizcenin etkisinin olduğunu söylerken, bazı öğrenciler (f:7) yurt dışında yaşamak, güzel bir iş bulmak, çok para kazanmak gibi isteklerinin olduğunu ifade etmiştir. Bazıları ise farklı bir kültür öğrenme fikrinin Fransızca öğrenimine büyük katkı sağladığını bildirmiştir.

Tablo 2.

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumlu etkileyen faktörler

Tema	Kodlama	Sıklık
Öğrenci	Fransızca öğrenmeye ilgili ve istekli olmak	14
	Birinci yabancı dil İngilizce ile kıyaslama yapmak	8
	Yurt dışında yaşamak, daha iyi bir iş bulmak	7
	Farklı bir kültür öğrenmek ve deneyimlemek	6
	Soru-cevap tekniği ile yürütülmesi	6
Ders işlenişi	Yapılan etkinliklere anında geri dönütler verilmesi	5
	Türkçedeki Fransızca kökenli sözcüklere dikkat çekilmesi	5
	Dersi yardımcı kaynaklarla desteklemesi	4
	Teknolojik araçların sürece dâhil edilmesi	4
	Kişisel tutum ve davranışları	9
Öğretmen	Alandaki yetkinliği, ders işleme kalitesi	7
	Sınıfı etkin biçimde yönetebilmesi	4
	Teknolojik araçları kullanabilme özelliği	1
	Aile desteği	11
Çevre	Ailede Fransızca bilenlerin olması	3
	Teknolojik araçların sunduğu olanaklar	2
Eğitim sistemi	Ders saatlerinin sayısı	1
	Ölçme-değerlendirme yöntemi	1

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenim sürecini olumlu etkileyen öğrenci faktörüne ilişkin görüşlerden bazıları şunlardır:

“Ben farklı bir şey öğrenmek istiyorum; herkesin bildiği bir dili öğrenmek istemiyorum artık. Fransızcada çok para kazanılıyor. Çok eski köklü bir dil iyice öğrenmek isterim (TÖ1)”

“Ailem Fransızca öğrenmemi çok destekliyor; hatta onlar da öğrenmeye çalışıyorlar. Bizim yurt dışında yaşama durumumuz var Belçika’da. O yüzden bizim için Fransızca öğrenimi çok önemli (TÖ2)”

“İngilizce bilmenin etkisiyle bu dili daha rahat öğrenebileceğim düşüncesi var. Fransızcadan İngilizceye geçen çok sözcük var ve kıyaslama yapıyorum bu beni öğrenmeye teşvik ediyor (TÖ5)”

“Ben liseden sonra Avrupa’ya gideceğim bana şart Fransızca ve hayatımın bir parçası olacak (TÖ10)”

“Farklı kültürleri öğrenme, düşünme yapısını farklı yaşam tarzlarını öğrenmek için çok gerekli buluyorum (YÖ1)”

“Fransızca öğrenmek benim için kendi dilini keşfetme, diğer dilleri öğrenirken farklılıkları ortaya çıkarma, kendini geliştirme, yurt dışında ekstra fayda sağlamak olarak görüyorum (YÖ4)”

“Dil yapısı, diğer dillerle bağlantı kurabilme, ilgili olmak (YÖ7)”

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumlu etkileyen ikinci faktörün ders işlenişine yönelik uygulamalardan oluştuğu kaydedilmiştir. Öğrenciler bu konuda farklı görüşler paylaşmışlardır. Söz gelimi altı öğrenci derslerin soru-cevap tekniği ile işlenmesinin Fransızca derslerine olumlu katkı sunduğunu bildirmiştir. Beş öğrenci derslerde yapılan etkinliklere ilişkin verilen hızlı dönütlerin öğrenme sürecini olumlu etkilediğini ifade etmiş; farklı beş öğrenci ise okuma metinlerde geçen bazı Fransızca sözcüklerin Türkçedeki ortak kullanımları sayesinde iki dil arasında olumlu aktarımın yapılabildiğine dikkat çekmiştir. Dört öğrenci derslerde yöntem kitapları dışında farklı materyallerin kullanıldığını, başka dört öğrenci ise dersliklerdeki akıllı tahta sayesinde internette çeşitli eğitici sitelerden faydalandığını bildirmiştir.

Ders işlenişi kodlamalarını oluşturan öğrenci görüşlerinden bazıları şöyledir:

“Metin analizi çok iyi, direk çevirmektense. Ne anladınız? Size tanıdık geliyor mu? Nasıl çevirirsiniz? gibi sorular yönelmesi çok iyi oluyor bence (TÖ3)”

“Zaman zaman dersin eğlenceli işlenmesi için bize yabancı sitelerden videolar, görseller açıyor. Okuma metinlerini önce bize okutuyor, bize diğer dillerden aşına gelen sözcüklerin altını çizmemizi istiyor. Bu çok farklı ve eğlenceli (TÖ4)”

“Dersi anlatmaya geçmeden önce öğretmen önceki bilgileri sorguluyor, bize söz hakkı veriyor böylece daha iyi bir öğrenme sağlıyor (TÖ6)”

“Gelen sorulara sabırla yaklaşması ve anında yanıt vermesi (TÖ7)”

“Farklı kaynak getiriyor; akıllı tahtadan yabancı siteler açıyor böyle dersler daha eğlenceli oluyor. Ayrıca Türkçe, İngilizce ve Fransızcada ortak olan sözcükler üzerine ders işlemesini oldukça yararlı buluyorum (TÖ10)”

“Diğer dillerde ortak kelimeler iyi oluyor, Fransızca öğrenirken bir yandan da Türkçe öğrenmemize katkı sağlıyor (YÖ6)”

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini etkileyen öğretmen unsuruna ilişkin kodlamalar arasında en çok dile getirilen durum öğretmenin olumlu hâl, tutum ve davranışlarıdır (f:9). Öğrencilerin ifadesine göre, öğretmenlerinin kılık ve kıyafetine özen göstermesi, güler yüzlü olması, yumuşak bir ses tonu kullanması ve onlara “Siz” diye hitap etmesi kendilerine değer verildiğini göstermektedir. Öğrenciler rahat bir ders süreci geçirdiklerini ve bu durumun Fransızca öğrenmelerini olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Öte yandan yedi öğrenci, öğretmenlerin alandaki bilgi birikimi ve becerilerinin dil öğrenim süreçlerine önemli bir katkı sunduğunu ifade ederken, bazı öğrenciler ise öğretmenlerin derslerde adil bir biçimde söz hakkı vermesiyle etkin ve verimli bir sınıf ortamının oluşabildiğine dikkat çekmiştir (f:4). Son olarak bir öğrenci, öğretmenin teknolojik araçları kullanabilme özelliğinden bahsetmiştir.

Öğrencilerin öğretmene ilişkin görüşlerinin olduğu alıntılar aşağıdaki gibidir:

“10. sınıfta öğretmen değişikliği olunca eğitim kalitesi arttı. Yapıcı davranışları sayesinde öğrenmem üzerine olumlu etkisi oldu (YÖ2)”

“Öğretmenin hitap şekli ve bize olan olumlu tutumu öğrenmemi pozitif etkiliyor. “Siz” diye hitap etmesi değerli olduğumuzu hissettiriyor (TÖ1)”

“Öğretmen faktörü çok önemli. Öğretmen dersi sevdirmeli; sevdiremeyen öğretmenler olunca dersi yapamıyorum (TÖ3)”

“Akıllı tahta kullanımı çok iyi, renkli yazması dikkat çekici oluyor (TÖ4)”

“Öğretmenin naif tutumunun olumlu etkisi var. Basite indiriyor. Dersler özel ders gibi oluyor birebir ders niteliğinde (TÖ7)”

“Hoca etkisi çok etkin. Bu bağırarak olmaz ve alan yetkinliği çok önemli (TÖ10)”

İkinci yabancı dil Fransızca öğreniminde çevresel unsurlara yönelik sunulan görüşler de oldukça dikkat çekmektedir. Bu temada en çok dile getirilen görüşün aile desteği olduğu kaydedilmiştir (f:11). Ailede Fransızca bilen birinin olması (f:3) ve teknolojik araçların sunduğu olanaklara ilişkin görüşlerle (f:2) ulam tamamlanmıştır.

Çevresel unsurlara ilişkin öğrencilerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Ailem çok destekliyor; yurtdışına gönderme taraftarılar (TÖ3)”

“Babamın okul zamanından sakladığı Fransızca defteri duruyor. Ne zaman istersem yardıma hazır (YÖ5)”

“Annem biraz biliyor. Ne zaman kitabı açsam bana yardım etmeye çalışıyor (YÖ6)”

“Aile çok önemli ve ailem Fransızca öğreniminde tam destek (TÖ5)”

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimi sürecinde eğitim sistemi ile ilgili ders saati ve ölçme-değerlendirme uygulamaları özelinde ise aşağıdaki yorumlara ulaşılmıştır:

“Ders saatleri yeterli önemli olan içerik. Çünkü amacımız Fransızcadan geçmek şu an, öğrenmek değil yani (TÖ9)”

“Zaten derse ve müfredata yönelik olduğu için sınavlarda da zorlanmıyorum (TÖ3)”.

3.2. İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkileyen faktörler

Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin oluşan tema ve kodlamalar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkileyen faktörler

Tema	Kodlama	Sıklık
Eğitim sistemi	Ders kitaplarının yetersiz olduğu	15
	Fransızca ders saatlerinin yetersiz olması	10
	Mevcut sistemin Fransızca öğretimine uygun olmadığı	5
	Ses dosyalarının anlaşılır olmaması	3
	Uzaktan eğitim ile yürütülen derslerin kalitesizliği	2
	Fransızca öğretiminin geç başlaması	2
	Öğretim programının sürekli tekrara düştüğü	1
	Fransızca kitap sıkıntısı	1
	Ölçme-değerlendirme sistemi	1
	Akıllı tahtaların kullanışlı olmaması	1
Öğretmen	Okulda dil laboratuvarlarının olmaması	1
	Sürekli öğretmen değişikliği	1
	Öğrenciye olumsuz yaklaşımı	10
	Dersleri Türkçe anlatması	4
Öğrenci	Öğrencileri derse teşvik edecek ortamı sağlayamaması	3
	Öğrenciyi merkeze almaması	2
	Fransızcaya yönelik önyargı	10
Ders işlenişi	Akran baskısı	1
	Derslerin dilbilgisi ağırlıklı olması	4
Çevre	Fransızca sözcüklerin eş anlamlarının verilmemesi	3
	Fransızca pratik yapılacak ortamın olmaması	3
	Fransızcanın İngilizce gibi gerekli görülmemesi	1

Tablo 3’e bakıldığında, ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkileyen faktörlerin en çok eğitim sistemine yönelik konular üzerinde toplandığı görülmektedir (f:43). Millî Eğitim Bakanlığı tarafından okullara gönderilen ikinci yabancı dil Fransızca öğretimi materyali “Nouveau Bien Sûr” setinin günlük yaşamdan örnekler sunmadığı ve konu içeriklerinin öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olduğu yönündeki görüşler ilk kodlamayı oluşturmuştur (f:15). İkinci kodlama haftada iki saat yapılan Fransızca derslerinin yeterli görülmemesi (f:10), üçüncü kodlama eğitim sistemindeki uygulamaların ikinci bir dil öğrenmeye imkân vermemesi (f:5), dördüncü kodlama ise ders kitaplarındaki ses dosyalarının anlaşılır olmaması yönünde yapılan yorumlardan oluşmuştur (f:3).

Öte yandan, Covid-19 salgını sebebiyle 2020-2022 yılları arasında çevrimiçi yapılan derslerin kalitesizliğine iki öğrencinin dikkat çektiği görülmüştür. Başka iki öğrenci ise Fransızca öğretiminin geç başladığını ve bu

durumun Fransızca öğrenimini olumsuz etkilediğini bildirmiştir. Yıllık planların benzer içeriklerden oluşması, Fransızca kaynak ve materyal sorunu, ölçme-değerlendirme sistemi, dersliklerde bulunan akıllı tahtalarda oluşan teknik sorunlar, dil laboratuvarının olmayışı ve sık tekrarlanan öğretmen değişiklikleri Fransızca öğrenimini olumsuz yönde etkileyen diğer konular olarak aktarılmıştır.

Eğitim sistemine yönelik öğrencilerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Kitaptaki metinleri, diyalogları iyi bir Fransızca için yeterli bulmuyorum, üstelik bu etkinlikler dil becerilerini kazanmaya yeterli değil, yani özetle kitabı yeterli bulmuyorum (YÖ6)”

“Devlet kitapları yetersiz, alıştırılmalar yetersiz. Konular arası çok bağlantısız (TÖ7)”

“Eğitim sistemimizde programda elenmesi gereken çok ders var ve haftada 2 saati hiç yeterli bulmuyorum. Diğer derslerin yoğunluğu bize izin vermiyor (TÖ10)”

“Filistin’de 3 saat ders alıyorduk ve 4 temel beceri için ayrı dersler alıyorduk. Ama Türkiye’de dilbilgisi ve beceri dersleri eşit olarak veriliyor. İçerikler burada kolay. Program ve içerikler Gazze’de daha zordu (YÖ3)”

“Kitabı eleştirmek istiyorum; özellikle fiil çekimleri, sözcük listesi yok her ünite için (YÖ7)”

“9. ve 10. sınıf uzaktan eğitimde dersler hiç kaliteli değildi (TÖ1)”

“Türkiye’de Fransızcaya yönelik kaynakları yeterli bulmuyorum EBA’da Fransızca testleri yok. Sonuçta zorunlu bir ders bu yüzden desteklenmeli (YÖ4)”

“Dinleme etkinlikleri çok yetersiz; ses kayıtları aksan, konuşma biçimleri çok net değil (YÖ2)”

“İngilizceden sonra bir de yeni bir dil öğretimi zor oluyor. Fransızca düşünme biçimi verilmiyor. Hayatla uyumlu içerikler değil. Müfredat sürekli konu tekrarından ibaret. Daha erken yaşta bu dersler verilmeli. Ama her halükârda amaç sınava hazırlanmak yüksek not alıp geçmek (TÖ5)”

TÖ5 kodlu öğrencinin ifadesi üzerine TÖ8; “Düşünce yapısı yanlış ama ne yazık ki söyledikleri doğru” yorumunda bulunuyor.

“Sınavlarımızda farklı olmalı (YÖ7)”

“Bakanlığın lise öğrencilerimize sırf liselerde Fransızca ders veriyoruz; biz çok iyi bakanlığız, öğrencilerimize değer veriyoruz denmesi için konulduğunu düşünüyorum (TÖ7)”

“Okulda dil laboratuvarı yok (TÖ1)”

“Akıllı tahtalar çok kaliteli değil (YÖ4)”

“1,5 sene içinde 3 defa hocamız değişti; bu öğrenmemi olumsuz etkiledi (TÖ9)”

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkileyen öğretmene ilişkin unsurlar içerisinde öğretmenin öğrencilere yönelik olumsuz tutum ve davranışları en çok dile getirilen konu olmuştur (f:10). Öğretmenin sert bir ses tonu kullanması ve öğrencileri derse katılmaları için fazla zorlaması, öğrencilerin öğrenimlerini olumsuz etkilediği ifade edilen durumlardır. Fransızca dersinin diğer derslerde olduğu gibi Türkçe anlatılmasının yabancı uyruklu öğrenciler tarafından derslerin anlaşılmasına sebep olduğu dile getirilmiştir (f:4). Fransızca öğrenimini olumsuz etkilediği belirtilen davranışlarından bir diğeri ise ders dinlemeyen öğrencilere karşı öğretmenin kayıtsız kalmasıdır (f:3). Öğretmenin derse katılım sağlamayan öğrencileri göz ardı etmesinin, bir süre sonra derse aktif katılım sağlayan öğrencileri bile derslerden uzaklaştırdığına sebep olduğu aktarılmıştır. Son olarak derslerde öğrencinin merkeze alınmadığı, derslerin daha ziyade öğretmenin yönlendirmeleri doğrultusunda işlendiği bildirilmiştir (f:2).

Öğretmen unsuruna yönelik öğrencilerin yorumları şöyledir:

“Hocanın olumsuz etkisi oldu sınırlı bir yapısı vardı. 9. sınıfta ilk Fransızca öğretmeni sınırlı yapıdaydı, ben de derslerden kaçmaya çalışıyordum ama sonra yeni gelen öğretmenle derslere sarılmaya başladım (YÖ4)”

“Türkçe anlattığı için Türkçe ve Fransızca arasında geçiş yapmak çok zorlaşıyor, zira Türkçede de zaten zorluk yaşıyorum ve iki dil arasında bağlantı kuramıyorum böylece kaçırıyorum (YÖ1)”

“Öğretmenin çabalaması önemli. Öğrenci isteksiz ise hoca onu bırakmamalı. Öğrenciyi sürekli tetiklemeli, çünkü öğrenci kendini gevşek bırakıyor. Öğretmen öğrencileri sürece dâhil etmeli (TÖ2)”

“Hocalar 9. sınıf ve 10. sınıf ilk dönem bizleri dersten soğuttular (TÖ8)”

TÖ2 kodlu öğrencinin bu yorumuna yönelik TÖ10 “Hoca bu yöntemi 10. sınıfta uyguladı fakat sınıfta gereksiz bir kargaşa çıkıyordu ve biz asıl öğrenmek isteyenler dersten kopuyorduk. Bu yöntem denendi. Bu da zaman kaybına sebep oluyordu. Dil öğrenmek istek meselesi, isteği olan zaten öğrenir. Hoca şöyle bir yöntem izliyor bana kalırsa “İsteyen dinlesin, istemeyen dinlemesin” diyerek ayrıntılı bir açıklama yaparken, onu desteklemek üzere TÖ9 “Ben de katılıyorum; uyuyanlar uyandırıldığı zaman tahtaya çıktığı zaman yapsa bile başka arkadaşlarından bakıp yazıyor. Hoca gerçekten derse katılanları engellemek istemiyor” yorumunda bulunmuştur.

“Her yerde 2. yabancı dil Almanca olduğu için bir kere hoca daha çok çaba göstermeli (TÖ9)”

“Hocanın etkisi çok fazla. Bu bağırarak olmaz ve sınıfa hâkim olabilmek çok önemli (TÖ10)”

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkileyen öğrenciye ilişkin durumlar iki unsur altında toplanmıştır. İlki, öğrencilerin Fransızcaya yönelik sahip olduğu önyargılarıdır. Bu önyargıların altında Fransızcanın zor bir dil olduğu görüşü ve farklı bir yabancı dili öğrenme isteği bulunmaktadır. Diğer unsur ise sınıfta yaşanan akran baskısıdır. Özellikle yabancı uyruklu öğrencileri ilgilendiren bu konuya yönelik bir öğrenci (YÖ4) sınıf arkadaşlarının olumsuz davranışlarına maruz kaldığını ve bu durumun Fransızca öğrenimini olumsuz etkilediğini söylemiştir.

Bu görüşlerden bazıları şunlardır:

“Fransızca zor bir dil; dil yapısı (TÖ2)”

“Hocalar farklıydı anlatım tekniği farklı; Almancanın daha çok işe yarayacağı, Fransızca duyunca hayal kırıklığı yarattı (TÖ8)”

“Fonetik, sözcükleri okumanın zorluğu, zor bir dil olması yönünden önyargı duyuyorum (YÖ1)”

“Fonetik sorunu, sözcükleri okuyabilme sorunu (YÖ2)”

“Ben çok etkileniyorum benim farklı bir ırkım olduğumdan arkadaşlar benim hakkımda espri yapıyorlar. İtiraz etsem bile ben haksız görüleceğim için itiraz hakkı kendimde görmüyorum, çünkü sonuç değişmeyecek (YÖ4)”

Ders işleniş ile ilgili öğrenciler dilbilgisi ağırlıklı çalışmaların yapıldığı ve metinlerde geçen Fransızca sözcüklerin eşanlamlılarının verilmediği yönünde görüşler paylaşmışlardır.

İşte bunlardan bazıları:

“Konuşmaya ve sözcükleri söylemeye yönelik dersler yapılmıyor. Metinlerde öğrendiğimiz sözcüklerin eşanlamlısı verilmiyor, sadece anlamı söyleniyor (TÖ5)”

“Günlük hayatta kullanamayacağımız bilgiler veriliyor. Örneğin çocuk Fransa’ya gitmiş. Bacağımın kırıldığını doktora anlatamıyorum ancak futbolcu olduğumu söyleyebiliyorum diyordu (TÖ6)”

“Orda çok yoğundu programımız, burada içerikler daha kolay. Orda becerilere yönelik ama burada gramer özelinde daha çok (YÖ6)”

Öte yandan, öğrenciler arasında şöyle bir konuşma geçmiştir:

TÖ9 kodlu öğrenci ders işleniş sürecinde dinleme becerisine yönelik hocanın ekstra bir çaba sarf etmesi gerektiğini ifade etmiş, TÖ10 ise “Müfredat gramere dayalı, dolayısıyla Hocanın da yapabileceği bir şey yok bu görüşüne katılmıyorum. Tam bir destek olmadığı sürece bu dinlemelerin faydası olacağını düşünmüyorum” karşılığını vermiştir.

Öğrenciler ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini olumsuz etkileyen çevreye ilişkin unsurları, Fransızca yazılı ve sözlü pratik yapacak ortamın bulunmadığına ve İngilizce gibi gerekli görülmediğine ilişkin gerekçelerle açıklamışlardır.

İşte bunlardan bazıları:

“Fransızca’yı öğrensem bile çevremde kullanacağım alan sınırlı; çevirmen olarak iş yerinde, TOFAŞ gibi araba sanayi bölgelerinde kullanabilirim (TÖ10)”

“Ortam çok önemli her şey aileden başlıyor. Dili deneyimleyebilecek ortam yok (TÖ5)”

“Mesela babam Fransızca’yı öğrenmesen de olur diyor ama Almanca öğren senin işine Almanca yarar diyor. İhtiyaç olmadığı için ve bir yerde kullanamayacağım için ihtiyaç duymuyorum Fransızcaya. Çalışma alanı ve hayatımda işe yaramayacağı için (TÖ8)”

TÖ8 kodlu öğrencinin yorumu üzerine TÖ10 söz alır ve şöyle der: “Almanya’ya gidersen bile orada Fransızca bilene daha çok ihtiyaç duyuyorlar sana çok artısı olur”. Bunun üzerine TÖ9 kodlu öğrenci “Evet, Dünya’da çok yaygın kullanılan bir dil” diye eklemeye bulunur.

3.3. İkinci yabancı dil Fransızca öğretimine ilişkin öğrenci öneriler

Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğretimini iyileştirmeye yönelik sundukları öneriler doğrultusunda oluşan tema ve kodlamalar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4.

İkinci yabancı dil Fransızca öğretimini iyileştirmeye yönelik öğrenci önerileri

Tema	Kodlama	Sıklık
Eğitim sistemi	İkinci yabancı dil öğretimi politikaları yeniden gözden geçirilmeli	5
	Yöntem kitapları kazanımları elde edecek şekilde yeniden hazırlanmalı	5
	İkinci yabancı dil dersleri daha erken yaşlarda verilmeli	4
	Fransızca kursları açılmalı	2
	Öğretim programındaki kazanımlar gerçek yaşama hitap etmeli	2
	Fransızca ders saatleri artırılmalı	2
	Gündelik kullanımı olan dilden (familier) de bahsetmeli	6
Öğretmen	Monotonluktan çıkıp eğlenceli ders işleme teknikleri uygulanmalı	6
	Dil öğrenmenin önemi sürekli ifade etmeli	3
	Derse aktif katılım sağlaması için öğrenciye ciddi yaptırımları olmalı	3
Ders işleniş	Dil kulüpleri kurulmasına ve sınıflar arası etkinliklerin yapılmasına öncülük etmeli	2
	Fonetik üzerine etkinlikler yapılmalı	2
	Dil dersleri için oturma düzeni oluşturulmalı	1

Tablo 4'te, ikinci yabancı dil Fransızca öğretiminin iyileşmesine yönelik öğrencilerin en çok ve eşit sıklıkta öğretmen ve eğitim sistemine yönelik öneriler sundukları (f:20) görülmektedir. Ders işlenişine yönelik önerilerin bulunduğu da kaydedilmiştir (f:3).

Eğitim sistemine ilişkin öneriler şöyle sıralamak mümkündür:

“Kitaplar revize edilmeli, donanımlı olmalı ve hayata dair familier bir dil öğretilmeli (TÖ1)”

“Gündelik hayatta işimize yarayacak bir dil öğretimi sağlanmalı (TÖ2)”

“Neden dil öğrenmeliyiz bunun bilgisi verilmeli. Dil öğretimi bir devlet politikası olarak benimsenmeli (TÖ3)”

“Daha küçük yaşlarda öğretilmeye başlanmalı. Temel alınunca ileriki kademelerde azaltılabilir sonra aile desteği ve bireysel çalışmayla geliştirilebilir zaten (TÖ4)”

“Gündelik yaşama katkı sunmuyor; ders kitabının içeriği ihtiyaçları karşılamıyor (TÖ5)”

“Ortaokuldan itibaren başlamalı ve ders saati artırılmalı; gerçek hayata uygun olmalı (TÖ6)”

“Fransızca daha küçük yaşta verilmeli, sevdirmesi lazım. Öğretim yöntemi değiştirilmeli. Dil öğretimi normal ders gibi anlatılıyor ve bu hiç doğru değil. Ben anlatayım çocuklar başarsın ve geçsin fikri hâkim. Hâlbuki hayatın ta kendisi dil öğrenmek (TÖ7)”

“Kitaplar çok yetersiz. Hocamız kendi getirdiği kaynaktan bize ödevler veriyor. Bir sonraki ders beraber çözüyoruz. Kitapların içeriği güncellenmeli (TÖ8)”

“Dil öğrenmenin önemi anlatılmalı, devlet politikası olarak benimsenen ikinci yabancı dil eğitimi için daha somut uygulamalar hayata geçirilmeli (TÖ9)”

“Haftada 2 gün toplam 4 saat olmalı. Diğer derslerden alınabilir (TÖ10)”

“Madem Fransızca zorunlu ders neden Fransızca kursu yok? (YÖ2)”

“Zorunlu ders Fransızca, bu sebeple daha erken yaşta öğrenmemiz lazım. İngilizceyi erken yaşta öğrendiğimiz için şu an konuşabiliyoruz (YÖ5)”

“İçerik hep aynı, dersler birbirinin tekrarı gibi. Müfredat değişmeli (YÖ6)”

Öğretmen unsuruna ilişkin öneriler aşağıdaki gibidir:

“İşe koşulan yöntemin farklı olmasını isterdim mesela işlediğimiz metni kendim okumak isterdim böylece telaffuzumu iyileştirmek ve doğru öğrenmek için (TÖ7)”

“Daha eğlenceli ders işleme teknikleri geliştirilmeli (YÖ4)”

“Bir grup kurulmalı okullar arası yarışma olabilir. Öğrenciler teşvik edilmeli (TÖ3)”

“Dersler daha ziyade konuşma ve okuduğunu anlamaya yönelik içeriklerden oluşmalı. Öğretmen öğrenciyi teşvik etmeli özellikle konuşmaya (YÖ5)”

“Sınıfta ders anlatma tekniği değişmeli. Öğretmen sürekli yönlendirmeli, öğrenciyi isteklendirmeli, öğrenciyi zorlayacak şeyler olmalı. Bu dil nerde işe yarayacak bunu anlatmalı. Kömür baskı yapmazsak elmasa dönüşmez (YÖ7)”

Ders işlenişine ilişkin öneriler şöyledir:

“Fransızca sözcükleri söylemeyi öğrenmek şart. Sokak dilini gerçek hayattan dil öğrenmemiz lazım (YÖ1)”

“Telaffuz üzerinde durmamız lazım (YÖ2)”

“Oturma şekli değişmeli, mevcut sayısı azaltılmalı (YÖ4)”

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, Bursa’da bir ortaöğretim kurumunda öğrenim gören öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini etkileyen unsurları ve bu unsurlara ilişkin sundukları önerileri göstermeye çalıştık. Her şeyden önce öğrencilerin birinci yabancı dil İngilizcenin yanında ikinci bir yabancı dil öğrenmenin ne kadar önemli olduğunun bilincinde bireyler olduklarını belirtmemiz gerekmektedir. Öğrenciler gerek sosyokültürel gelişimleri gerek mesleki tercihleri gerekse küresel bir bakış açısına sahip dünya vatandaşı olmak için ikinci bir yabancı dilin öğrenilmesinin önem arz ettiğini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (f:14) öğrenim gördükleri okulda ikinci yabancı dil olarak Fransızcanın bulunmasından memnun olduğunu dile getirmiş olsa da ikinci yabancı dil olarak Fransızca dersinin olmasından hayal kırıklığı yaşadığını ifade eden öğrencilerin de olduğu kaydedilmiştir (f:3).

Bir Anadolu lisesindeki Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini etkileyen unsurların konu alındığı bu çalışmanın sonuçları, her nitel araştırmada olduğu gibi çalışma grubundaki katılımcılarla sınırlıdır. Yine de mevcut çalışmanın ikinci yabancı dil Fransızca öğretimine yönelik hâlihazırdaki durumu göstermesi ve tespit edilen sorunlara ilişkin öneriler sunması açısından önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Bu bağlamda birinci araştırma sorusu kapsamında ulaşılan bulgular, öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini olumlu etkileyen unsurun en fazla öğrenciye ilişkin durumlar olduğunu ortaya koymuştur. Öğrenciler tarafından en sık ifade edilen durum, Fransızca öğrenmeye ilgili ve istekli olmalarıdır (f:14). Öğrencilerin Fransızcaya olumlu algılarının oluşmasında ise farklı gerekçelerin olduğu belirlenmiştir. Hem Türk hem de yabancı uyruklu öğrenciler birinci yabancı dil İngilizcenin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir (f:8). Diller arası yapılan olumlu aktarımların iki dilde benzer sözcükler ve dilbilgisi konuları sayesinde mümkün olduğunu belirtmişlerdir. Bu bulgu, Bür ve Aycan’ın (2013) ulaştıkları bulgulara kısmen benzerlik göstermiştir. İlgili çalışmada İngilizce ve Fransızcada ortak kullanılan sözcüklerin sözcük öğrenimini kolaylaştırdığı, ancak dilbilgisi öğreniminde İngilizcenin Fransızcaya çok fazla etkisi olmadığı belirtilmiştir. Fransızca öğrenimini olumlu etkileyen durumlar bazı Türk uyruklu öğrenciler tarafından iyi bir iş bulma, daha çok para kazanma, yurt dışında yaşama gibi gerekçelere dayandırılırken, yabancı uyruklu öğrenciler tarafından yeni bir kültür öğrenme, farklı yaşam tarzları tanıma ve yeni bir dil öğrenip kendi dilinin inceliklerini keşfetme ile açıklanmıştır. Bu noktada, ikinci yabancı dil Fransızcanın Türk uyruklu öğrenciler için para kazanmak için bir araç olarak, yabancı uyruklu öğrenciler içinse yaşam tarzı, kendini sosyal ve kültürel açıdan geliştirme adına bir amaç olarak görüldüğü ifade edilebilir. Öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini olumlu etkileyen unsurlar içerisinde ders işlenişine yönelik durumlar ikinci temayı oluşturmuştur. Öğretmenin derse öğrencilerin önceki bilgilerini çağrıştırmaya yönelik sorularla başlamasının, farklı dillerde benzer olan sözcüklerden bahsetmesinin, ders içi etkinliklere ya da bireysel sorulara hızlı dönütler vermesinin ve teknolojinin sunduğu olanaklardan yararlanmasının Fransızca öğrenimine olumlu katkı sağladığı ifade edilmiştir. Öğrencilerin Fransızca öğrenimini olumlu etkileyen öğretmene ilişkin unsurların üçüncü temayı oluşturduğu görülmüştür. Öğretmenlerin öğrencilere yönelik olumlu hâl, tutum ve davranışları sayesinde derslerin rahat bir ortamda gerçekleştiği, işe koştuğu yöntemlerin ve sahip olduğu dilsel bilginin öğretim sürecine fark ve kalite kattığı en çok vurgulanan durumlar olarak gösterilmiştir. Fransızca öğrenimini olumlu etkilediği ifade edilen bir diğer unsur olan çevresel faktörler dördüncü temayı oluşturmuştur. Türk ve yabancı uyruklu öğrenciler (f:11) Fransızca öğrenimleri boyunca ailelerinden destek aldıklarını, bunun da öğrenme isteklerini artırdığı yönünde görüşler sunmuşlardır.

İkinci araştırma sorusu kapsamında elde edilen bulgular, öğrencilerin ikinci yabancı dil olarak Fransızca öğrenimlerini olumsuz etkileyen unsurun en çok eğitim sistemine ilişkin durumlar olduğunu ortaya koymuştur (f:43). Eğitim sistemine ilişkin olumsuz uygulamaları konu alan bu temada en fazla dile getirilen durum, öğretim materyali olarak kullanılan ders kitaplarının öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve

beklentilerini karşılamada yetersiz olduğudur. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 25.06.2018 tarihli kararı ile 2018-2019 eğitim ve öğretim yılından beri ortaöğretim kurumlarında ikinci yabancı dil Fransızca derslerinde “Nouveau Bien Sûr” ders kitapları kullanılmaktadır. Araştırmanın bulguları, ders kitabı içeriklerinin günlük hayata uygun örnekleri yansıtmadığını ve metinlerde yer alan etkinliklerin dil becerilerini kazandırmaya yönelik olmadığını ortaya koymaktadır. Eker ve Şenel Öksüz (2020), “Nouveau Bien Sûr A1.1” ders kitabını çeşitli özellikleri açısından incelemiş; metinlerin seçiminde öğrencilerin ilgi ve sosyal yaşamlarına uygunluk ölçütünün kısmen ihmal edildiğini ve okumaya yeterince özendirici nitelikte olmadığını göstermiştir. Dahası, her okuma parçasının sonunda temel dil becerilerini geliştirmeye yönelik alıştırmalara yer verilmediğini, araştırma ve inceleme yapmaya yönelik yeterli çalışmaların olmadığını belirtmiştir. Benzer biçimde Kuşçu (2022), ders kitabını içerik ve yöntemsel açıdan ele almış ve ulaştığı sonuçlara göre, okuma parçalarının dilin doğal konuşma ortamlarını daha fazla yansıtmaması gerektiğini, daha fazla görev ve eylem odaklı etkinliklere yer verilmesiyle öğrenmenin eğlenceli ve keyifli olacağını ifade etmiştir. Söz konusu çalışmaların ortaya koyduğu bulgular, mevcut çalışmanın bulgularını destekler ve doğrular niteliktedir.

Eğitim sisteminin yetersizliği ile ilgili paylaşılan başka bir görüş ise, ikinci yabancı dil Fransızca ders saatlerinin yetersiz görülmesidir. Derslerin müfredatta belirlenen konuları yetiştirmeye ve öğrencileri sınavlara hazırlamaya yönelik olduğuna, bu sebeple Fransızca derslerine ayrılan sürenin ancak ünitelerin içerdiği etkinlikleri yapmaya olanak sunduğuna dikkat çekilmiştir. Mevcut ders programlarının yoğun olmasının öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Bazı öğrenciler temel derslerin yanında seçmeli derslerin de fazla olduğunu, programdaki yoğunluğun ikinci bir dili etkin ve doğru bir biçimde öğrenmeye engel oluşturduğunu dile getirmişlerdir. Gerçekten de ortaöğretim kurumları haftalık ders tablosu incelendiğinde, haftalık ders saati sayısının 40 olduğu görülmektedir. Rehberlik ders saati sayısının tüm sınıf düzeylerinde 1 saat olduğu, ortak ve seçmeli derslerin ders saati sayılarının ise sınıf seviyelerine göre değişiklik gösterdiği gözlemlenmiştir. 10. sınıfta temel derslerin haftalık ders saati sayısı 35, seçmeli derslerin ders saati sayısı 4 iken; 11. sınıfların ortak ders saati sayısı 21, seçmeli derslerin ders saati sayısı ise 18’dir. Bu bilgiler, ders programlarının ne kadar yoğun ve çeşitli olduğunu gösterir niteliktedir.

Ders kitaplarındaki dinleme dosyalarının kaliteli olmaması dile getirilen başka bir konudur. Öğrenciler dinleme etkinliklerinde konuşucuların seslerinin derinden ve boğuk bir biçimde geldiğini, bu yüzden içeriklerin anlaşılması noktasında zorluk yaşadıklarını söylemişlerdir. Böylesi teknik sorunların zaten hâlihazırda sesletimde altyapı sorunu yaşayan öğrencilerin Fransızcadan daha çok uzaklaşmalarına sebep olacağı düşünülmektedir. Eğitim sistemine ilişkin sunulan olumsuz görüşlerden bir diğeri ise, Kovid-19 sürecinde yapılan çevrimiçi derslerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimlerini olumsuz etkilemesidir. Bu süreçte yapılan uzaktan eğitim derslerinin Fransızca derslerine olumsuz etkilerinin olması beklenen bir sonuçtur. Zira alanyazında ulaştığımız çalışmalar, yabancı dil derslerinin olumsuz etkilenmesinde teknik ve teknolojik sorunlardan öğrenciye ilişkin sorunlara, çevresel sorunlardan öğretime yönelik sorunlara kadar pek çok unsurun payı olduğunu ortaya koymuştur. Dil eğitiminde genel hedefin temel ve yardımcı becerileri aynı derecede ve bütünlük bir biçimde öğretmek olduğu kabul edildiğinde, bu becerilerin gelişmesinin sürekli iletişim ve etkileşim ortamıyla sağlandığı ifade edilmiştir. Ancak ilköğretimden yükseköğretim düzeyine yapılan çoğu araştırma, uzaktan eğitim sürecinde yapılan yabancı dil derslerinin etkileşim ortamında oluşmadığını; konuşma, dinleme ve sesletim becerileri açısından büyük sorunların yaşandığını ortaya koymuştur (Tümen Akyıldız, 2020; Dolmacı ve Dolmacı, 2020; Alpar, Geldi ve Kartal, 2021; Arslan, 2022). Dolayısıyla, alanyazında ulaşılan bu bulgular, mevcut araştırmanın bulgusunu desteklemesi açısından önemlidir. Öte yandan, ikinci yabancı dil Fransızca derslerinin ortaöğretim dokuzuncu sınıftan itibaren başlamasının bazı öğrencileri olumsuz olarak etkilediği ifade edilmiştir. Özer ve Korkmaz’ın (2016) çalışmalarında aynı konuya dikkat çektikleri belirlenmiştir. Araştırmacılar, dil öğrenmenin erken yaşlarda daha çabuk olmakla birlikte asıl önemli noktanın öğrenciyi yabancı dile maruz bırakmak olduğunu söyleyerek, haftada iki saat yapılan dil derslerinin dil öğretme noktasında yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Birinci yabancı dil İngilizce özelinde sunulan bu görüşün ikinci yabancı dil

Fransızca için de geçerli olduğu söylenebilir. Hatta ilköğretim ikinci sınıfta başlayan birinci yabancı dil İngilizceye kıyasla ortaöğretim dokuzuncu sınıfta başlayan ikinci yabancı dil Fransızca öğreniminin yaş faktörü sebebiyle daha zor şartlarda gerçekleştiği ifade edilebilir. Bununla beraber, ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz yönde etkileyen nedenler arasında Fransızcanın sesletim açısından daha önce öğrenilen İngilizceden farklı özellikler taşıması, üretim becerilerini geliştirecek etkinliklerin eksik olması ve öğrencilerin yükseköğretim sınavlarına yoğunlaşması gibi nedenleri sıralamak mümkündür. İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkilediği ifade edilen diğer konular ise müfredatın tekrara düşmesi, Fransızca kaynak sıkıntısı, dilbilgisi odaklı sınavlar, akıllı tahtalardaki sistemsel sorunlar, okulda dil laboratuvarının olmaması ve öğretmen değişikliği olarak sıralanmıştır.

Öğrencilerin ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkilediği ifade edilen öğretmene ilişkin unsurlar incelendiğinde, en çok vurgulanan durumun, öğretmenlerin öğrencilere karşı gösterdiği olumsuz tutum ve davranışları olduğu görülmüştür (f:10). Öğretmenin kullandığı ses tonu, öğrencileri derse baskılarla dâhil etme çabası ve ders dinlemeyen öğrencileri tamamen yok sayması gibi durumlar ikinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkileyen durumlar olarak gösterilmiştir. Bu bulgular, Özer ve Korkmaz’ın (2016) çalışmalarında ortaya koyduğu bulgularla benzerlik taşımaktadır. Öte yandan, yabancı uyruklu öğrenciler Türkçeyi tam olarak bilmediklerinden Türkçe işlenen Fransızca derslerinde anlama sorunu yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkileyen öğrenciye ilişkin durumların Fransızcaya karşı oluşan önyargı ve derslerde yaşanan akran baskısı olduğu belirlenmiştir. Fransızca öğrenmeye karşı oluşan önyargıların temelinde, öğrencilerin Fransızca sesbilgisi ve söyleyiş biçimleri konusunda bilgi eksikliğinin olması ve ikinci yabancı dil olarak farklı bir dil beklentisinin bulunması gibi sorunların olduğu saptanmıştır. Bu durumda öğrencilerin motivasyon kaybı yaşadığını söylemek mümkün görünmektedir. Diğer taraftan, yabancı uyruklu bir öğrencinin yorumu oldukça düşündürücüdür. Öğrenci her ne kadar Fransızca derslerine katılmaya istekli ve meraklı olduğunu belirtmiş olsa da aksanlı konuşması sebebiyle sınıf arkadaşlarının alaycı tavırlarına maruz kalabileceğini ve bu sebeple derslerde sessiz kalmayı tercih ettiğini ifade etmiştir. Fransızca öğrenimini olumsuz etkileyen unsurlar içerisinde ders işlenişine yönelik özellikle derslerin dilbilgisi odaklı yapıldığı ve işlenen metinlerde sözcük dağarcığını geliştirmeye yönelik etkinliklerin göz ardı edildiği dile getirilmiştir. İkinci yabancı dil Fransızca öğrenimini olumsuz etkilediği belirtilen çevresel unsurlar ise Fransızca konuşulacak ortamların neredeyse hiç olmaması ve Fransızcanın İngilizce kadar önemli bulunmaması konusundaki yorumlardan oluşmaktadır.

Son araştırma sorusuna yönelik bulgular, öğrencilerin en fazla ve eşit sıklıkta eğitim sistemine ve öğretmenin dil öğretim yaklaşımı ve davranışlarına yönelik öneriler sunduklarını göstermiştir. Bu noktada öğrenciler, çoğunlukla Millî Eğitim Bakanlığının ikinci yabancı dil öğretimi üzerine uyguladığı politikalar konusunda önerilerde bulunmuşlardır. Edebiyat, matematik, fizik, kimya gibi branşlar için kurslar açıldığını hatırlatan öğrenciler, Fransızca kurslarının da açılması gerektiğini savunmuşlardır. Eğitim ve öğretim programlarında belirlenen kazanımlara göre ders kitaplarının yeniden gözden geçirilmesini, gerçek hayata uygun içeriklerin eklenmesini ve özellikle sesletim ve konuşma becerilerini geliştirecek etkinliklerin daha fazla yer alması gerektiğini de dile getirmişlerdir.

Öğretmene ilişkin önerilere gelince, öğretmenlerden ders sürecinde kitapta geçen yapılar dışında ayrıca gündelik konuşma dilinden örnekler sunması beklenmektedir. Bu öneri, Aydoğdu’nun (2001), yabancı dil eğitiminin sadece dile ilişkin salt bir yapının öğrenilmesi olayı olmadığı; dilsel yapılar kadar farklı bir uygarlığın, farklı bir kültürün ve farklı bir mantığın öğrenilmesi ve öğretilmesi gerektiği görüşünü destekler niteliktedir. Kaldı ki günümüzde benimsenen yaklaşımlar doğrultusunda da kültür olgusunun dil öğretimindeki yeri oldukça önem arz etmektedir. Bu temada dikkat çeken bir başka öneri ise öğretmenlerin işlenecek konulara göre farklı ve çeşitli teknikleri işe koşmasıdır. Öğretmenin öğrencilerin derse katılımları için ciddi yaptırımları uygulaması gerektiği de sunulan görüşler arasındadır. Son olarak,

öğrencilerin derse aktif katılımını sağlamak ve rekabet ortamını oluşturmak amacıyla öğretmenlerin sınıflar arası etkinliklerin yapılmasına öncülük etmesi ve dil kulüpleri kurması gerektiği de ifade edilmiştir.

Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerden elde edilen bulgular esas alındığında, ikinci yabancı dil Fransızca öğretimi için önerilerimiz şunlardır: Araştırmada vurgulandığı üzere, derslerde fonetik çalışmalarının yapıl(a)maması ele alınması gereken önemli bir konudur. Fonetik dersleri ilk etapta, Fransızcada sesleri tanımaya ve harflerin başka harflerle birleşince nasıl telaffuz edildiğini göstermeye yöneliktir. Zamanla kişinin duyduğunu doğru anlamasına, kendisini doğru ifade etmesine, bir metni doğru okumasına ve doğru bir biçimde yazmasına olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla fonetik becerisinin kazanılması, temel dil becerilerinin geliştirilmesinde de oldukça büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, haftada iki saat verilen Fransızca derslerine ek olarak bir ders saati fonetik dersinin verilmesi öneri olarak sunulabilir. Bir başka öneri, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından Fransızca eğitici materyallerinin hazırlanması ve öğrencilerle paylaşılmasıdır. Böylesi bir uygulamanın İngilizce ve Almanca için olduğu bilinmektedir. İstanbul İl Millî Eğitim Ortaöğretim Kurumları İngilizce ve Almanca dersleri için oyun ve etkinlik kitapları oluşturduğu ve Ortaöğretim Genel Müdürlüğü Materyal sitesinde erişime açtığı bilinmektedir. Ara ve yaz tatilleri öncesi erişime açılacak bu eğitici setlerin Fransızca öğrenmeye istekli öğrenciler için kaynak sıkıntısına son vereceği ve onları Fransızcaya gereken önem verilmiyor algısından kurtaracağı düşünülmektedir.

Öğrencilerin, öğretmen değişikliği ile ilgili sundukları görüşler oldukça dikkat çekicidir. Zira alanyazın incelendiğinde, ikinci yabancı dil derslerine önem verilmemesinde öğretmenlerin alandaki yetkinliğinin de payı olduğu ifade edilmiştir. Özellikle ikinci yabancı dil derslerine giren öğretmenlerin alan dışından gelmeleri ve sınıf öğretmenliği yaptıktan sonra ilgili bransa geçmeleri sonucunda kendilerini yeterince geliştiremedikleri ifade edilmiştir (Can ve Işık Can, 2014; Çelikkaya, 2013). Bu durumun ikinci yabancı dil Fransızca öğretmenleri için de geçerli olduğunu söylemekle birlikte, araştırma bulgularına dayanarak farklı bir durumun da etkisinin olduğunu söylememiz gerekmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerden birinin “1,5 sene içinde 3 defa hocamız değişti” ifadesi ve Fransızca öğretmenliği alanında yok denecek kadar az yapılan atamalar iddiamızın doğruluğunu kanıtlar niteliktedir. Gerçekten de Millî Eğitim Bakanlığının 2010 yılından 2023 Mart ayına kadar yayımladığı sözleşmeli öğretmen atamasına ilişkin kılavuzları incelendiğinde, Fransızca öğretmenliği alanında yapılan ataması sayısının 59 olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda yapılan atamaların ortaöğretim kurumlarının ihtiyaç duyduğu Fransızca öğretmen açığını karşılamaktan uzak olduğunu ve açık olan kadrolara ücretli öğretmenlerin görevlendirildiğini söylemek mümkündür. Ücretli öğretmenlik ile ilgili yapılan bir çalışma, ücretli öğretmenlerin zor şartlar altında görevlerini gerçekleştirdiklerini ortaya koymuştur. Ücretlerin düşük olmasının ve özlük haklarının yetersiz oluşunun öğretmenlerin mesleki performanslarını doğrudan ve olumsuz olarak etkilediği ifade edilmiştir (Öğülmüş, Yıldırım ve Aslan, 2013). Bir ücretli öğretmen, ataması yapılan bir öğretmen göreve geldiğinde ya da mevcut şartlarda çalışmasının mümkün olmadığı durumlarda dönem fark etmeksizin görevinden ayrılabilir. Bu araştırmada dile getirilen öğretmen değişikliği sorununun da eğitim sisteminde hâlihazırda uygulanan politikaların etkisinin olduğu düşünülmektedir. Buradan hareketle, Millî Eğitim Bakanlığı'nın ikinci yabancı dil Fransızca öğretmen ihtiyacını doğru tespit edip adaletli bir biçimde atama yapması bir öneri olarak sunulabilir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin ders kitaplarına ilişkin görüşlerinden hareketle, ikinci yabancı dil Fransızca derslerinde kullanılan ders kitaplarının içerik ve nitelik yönünden daha kapsamlı ele alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, ders kitabı içeriklerinin öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda incelenmesi önerilmektedir. Özellikle “Nouveau Bien Sûr A1.1” düzeyi ders kitabındaki içerik ve uygulamaların öğretim programında yer alan hedeflere tutarlılık boyutunun farklı örneklem grupları ve çeşitli veri toplama teknikleriyle değerlendirilmesinin yabancı dil eğitimi alanına büyük ölçüde katkı sunacağı düşünülmektedir. Söz konusu kitabının A1.2 düzeyi 11. ve 12. sınıflar için kullanıldığı düşünüldüğünde, bu setin de eğitsel ve yöntemsel açıdan araştırılması bir başka öneri olarak sunulabilir.

Kaynakça/Reference

- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 13, 343-361.
- Akkaş Baysal, E., ve Ocak, G. (2020). Dil öğrenme stratejilerinin kullanılmasını etkileyen faktörler. *NEÜ Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 91-103.
- Alpar, M., Geldi, M., ve Kartal, E. (2021). L’impact du Covid-19 sur l’enseignement supérieur : Le cas du département de Français de l’université Gazi. *International Journal of Languages’ Education and Teaching*, 9(2), 266-279.
- Amabile, T. M. (1985). Motivation and creativity: Effects of motivational orientation on creative writers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 48, 393-399.
- Arslan, N. (2022). Teachers’ experiences and views regarding distance education courses for foreign language teaching at secondary education level. *International Education Studies*, 15(1), 99-110.
- Aydoğdu, Ş. (2001). Çağdaş eğitimde etkileşim kavramı ve yabancı dil öğretiminde etkileşim biçimleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13, 23-36.
- Barbot, M.-J. (2001). *Didactique des langues étrangères : Les auto-apprentissages*. Clé International.
- Bür, B., ve Aycan, A. (2013). Birinci yabancı dil olarak öğrenilen İngilizcenin ikinci yabancı dil Fransızcanın öğrenim sürecine etkisi. *Turkish Studies –(Elektronik)*, 8(10), 193-207.
- Can, E., ve Işık Can, C. (2014). Türkiye’de ikinci yabancı dil öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 43-63.
- Chastain, K. (1988). *Developing second-language skills: Theory and practice* (3rd Ed.). Harcourt Brace Jovanovich.
- Çelikkaya, Ş. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin ikinci yabancı dil Almanca dersine yönelik tutumları. *MAJER Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 5, 96-109.
- Doğan, A. (2008). Lise öğrencilerinin İngilizce öğrenimlerini etkileyen yabancı dil kaygısı. *Dil Dergisi*, 139, 48-67.
- Dolmacı, M., ve Dolmacı, A. (2020). Eş zamanlı uzaktan eğitimle yabancı dil öğretiminde öğretim elemanlarının görüşleri: Bir Covid 19 örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 706-732.
- Dörnyei, Z., ve Csizér, K. (1998). Ten commandments for motivating language learners: Results of an empirical study. *Language Teaching Research*, 2(3), 203-229.
- Eker, C., ve Şenel Öksüz, E. (2020). 9. sınıf Fransızca ders kitabının tasarım, içerik, dil ve anlatım yönünden incelenmesi. *The Journal of International Education Science*, 23(7), 83-95.
- Engin, A. O. (2006). Yabancı dil (İngilizce) öğretiminde öğrenci başarısını etkileyen değişkenler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 287-310.
- Erdem, C. (2017). Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
- Flick, U. (1998). *An Introduction to qualitative research*. Sage.
- Krashen, S. (1981). *Second language acquisition and second language learning*. Pergamon.
- Kuş, E. (2012). *Nicel-nitel araştırma teknikleri: Sosyal bilimlerde araştırma teknikleri nicel mi? Nitel mi?* Anı.
- Kuşçu, E. (2022). İkinci yabancı dil Fransızca *Nouveau Bien Sûr! A1.1* ders kitabının yöntemsel açıdan incelenmesi. *World Language Studies (WLS)*, 2(2), 91-117.
- Littlewood, W. (2001). *Foreign and second language learning; language acquisition research and its implications for the classroom*. (15th ed). Cambridge University Press.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2006). *Yabancı dil eğitimi ve öğretimi yönetmeliği*. <https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=10352&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeliği&mevzuatTertip=5>
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2014). *Yabancılarla yönelik eğitim ve öğretim hizmetleri*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1715.pdf>

- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). *Ortaöğretim kurumları 9, 10, 11 ve 12. sınıf ikinci yabancı dil olarak Almanca dersi öğretim programı*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=341>
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2021). *Ortaöğretim kurumları haftalık ders çizelgesinde değişiklik yapılması*. <https://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7>
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2021). *Yıl ve türlere göre taban puanları* http://atama.meb.gov.tr/sonuclar/arsiv/sayisal_veriler.asp?k_yil=2023&k_tur=1&Sonuc=Goster
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023). *İzleme ve değerlendirme raporu*. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_05/14104707_izlemevedegerlendirmeraporu2023.pdf
- Nouveau Bien Sûr ! A1.1 (2019). *Manuel de Français pour l'enseignement secondaire, Livre d'élève*. MEB.
- Nouveau Bien Sûr ! A1.1 (2019). *Manuel de Français pour l'enseignement secondaire, Cahier d'exercices*. MEB.
- Nouveau Bien Sûr ! A1.2 (2019). *Manuel de Français pour l'enseignement secondaire, Livre d'élève*. MEB.
- Nouveau Bien Sûr ! A1.2 (2019). *Manuel de Français pour l'enseignement secondaire, Cahier d'exercices*. MEB.
- Onur, B. (1994). Türk eğitim sisteminin özellikleri. *Eğitim ve Bilim* 18(93), 9-17. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5902> adresinden erişildi.
- Öğülmüş, K., Yıldırım, N., ve Aslan, G. (2013). Ücretli öğretmenlerin görevlerini yaparken karşılaştıkları sorunlar ve ücretli öğretmenlik uygulamasının okul yöneticilerince değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 12(4), 1086-1099.
- Özdemir, M. Ç., ve Yüksel, G. (2004). Öğrenme için motivasyon. M. Çağatay Özdemir ve Ş. Erçetin (Ed.), *Sınıf yönetimi içinde* (ss. 105-148). Asil.
- Özer, B., ve Korkmaz, C. (2016). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını etkileyen unsurlar. *Ekev Akademi Dergisi*, 20(67), 59-84.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd Edition). Sage.
- Strauss, A. L., ve Corbin, J. M. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Sage.
- Şahin, Y. (2009). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1), 149-158.
- Tümen Akyıldız, S. (2020). Pandemi döneminde yapılan uzaktan eğitim çalışmalarıyla ilgili İngilizce öğretmenlerinin görüşleri (bir odak grup tartışması). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 21(Aralık), 679-696.
- Ünsal, G. (2013). Fransızca öğreniminde birinci yabancı dil İngilizce, öğrenme stratejileri ve motivasyonun rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 319-330.
- Yalçın Arslan, F., ve Kılıç, M. (2016). Yabancı dil öğretimine genel bir bakış. E. Yücel, H. Yılmaz ve S. Özkan, (Ed.). *İkinci dil öğreniminde bireysel farklılıklar içinde* (ss. 88-96). Çizgi Kitabevi.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Seçkin.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Seçkin.
- Yılmaz Güngör, Z. (2020). Fransızca yabancı dil öğrencilerinin dil öğrenmeye yönelik inançlarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 571-594.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

With emergence of student-centred approaches in education, researches begin to focus on different factors directly affecting students’ learning process. As in all fields of education, it has become increasingly important to investigate factors affecting students in order to get a better education in foreign language education. It has been indicated that in many countries around the world, the problem of how to teach in the most effectively a foreign language get resolved, but that in our country, the solution of these problems was not completely focussed due to the constantly changing education system and assessment-evaluation practises (Bür & Aycan, 2013). Second foreign language acquisition contains a very long and complex process, unlike mother language acquisition. Consequently, it has been stated that many factors had on the success or failure of this process. It has been seen in the literature that factors affecting student achievement were classified under five topics: teacher attitudes and behaviours, student attitudes and behaviours, course instruction, environmental effects and education system (Engin, 2006; Şahin, 2009; Özer & Korkmaz, 2016). Therefore, the aim of the present study is to determine the factors influencing French as a second foreign language learning of Turkish and foreign students studying at secondary education level in Turkey and to offer solutions for the determined problems.

2. METHOD

This study, designed as qualitative research, was conducted by the focus group interview technique. The participants of the study were 17 students (10 Turkish-7 foreign) on the 11th grade studying at an Anatolian high school in the 2022-2023 academic year in Bursa. In order to get a detailed and multidimensional information, this study was carried out with students who have continuously attended French lessons and exams since the 9th grade and have similar academic achievements. Obtained data was made by the content analysis, which is defined as a systematic method with a set of rules applied to rigorously examine, analyse and verify the content of written data (Flick, 1998).

3. RESULTS

According to the analysis of the data obtained, among the factors positively affecting learning French as a second foreign language, the factors regarding the students were the issue most frequently mentioned (f=35). This ranking was followed by the teaching of lesson with a frequency of 24, by the teacher attitudes and behaviours with a frequency of 21, by the environmental effects with a frequency of 16 and by the education system with a frequency of two. On the other hand, the factors negatively influencing learning French were mostly gathered around the issues related to the education system (f=43). Other factors were teacher attitudes and behaviours (f=19), the student attitudes and behaviours (f=11), the teaching of lesson (f=7) and the environmental effects (f=4). In addition, the students offered suggestions, at equal and the highest frequency, related to the education system and the methods applied in language teaching by teachers, in order to enhance French as a foreign language teaching.

4. DISCUSSION

Turkish and foreign students stated that English as a first foreign language affected positively their learning of French as a second foreign language thanks to the similar vocabulary and grammar topics in the two languages. This finding was partially similar to the findings of Bür and Aycan research (2013), which indicated that the common words in English and French facilitated vocabulary learning, but that English did not have much effect on French in grammar learning. The most frequently mentioned issue in the theme of negative practices related to the education system was that the course books used as teaching materials were insufficient to meet the interests, needs and expectations of students. According to the findings of our research, the contents of the course books did not reflect real life and the activities in the texts were not

aimed at acquiring language skills. Eker and Şenel Öksüz (2020) who realised a methodical analysis of the French second foreign language course book “Nouveau Bien Sûr A1.1” revealed that the criterion of suitability to students’ interests and social lives was partially ignored in the selection of texts. Moreover, it was found that there were no exercises at the end of each reading passage to develop basic language skills and that there were not enough activities for research and analysis. Similarly, Kuşçu (2022) who analysed the same course book in terms of content and methodology pointed out that the reading passages should reflect more the natural speaking environments of the language and that learning would be fun and enjoyable by introducing more task and action-oriented activities. The findings of these studies confirm and support those of our study. The poor quality of the audio files in the course books was another issue emphasised and thus, it is foreseen that such technical problems will gradually alienate students, who have already infrastructure problems in phonetics and pronunciation, from learning French. As for the teacher-related suggestions, teachers are expected to introduce the linguistic structures usually used in daily language in France to the lesson. This suggestion supports Aydoğdu’s (2001) opinion that foreign language education is not only a matter of learning a language structure; but that a different civilisation, a different culture and a different logic to be learned and taught as much as language structure.

5. PEDAGOGICAL IMPLICATIONS

In line with above findings:

- 1- One hour of phonetics lessons must be given in addition to two hours per week
- 2- General Directorate of Secondary Education must prepare educational materials in French and share them with students
- 3- The National Education Ministry should accurately determine the need for French second foreign language teachers and appoint them in a fair manner
- 4- The course book sets used as French second foreign language (Nouveau Bien Sûr A1.1 and A1.2) should be analysed in line with the opinions of students and teachers in terms of suitability and proficiency for education and determined objectives.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bursa Uludağ Üniversitesi Araştırma ve Yayın Etik Kurulları

Etik değerlendirme kararının tarihi: 28.04.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2023-04/18

DESTEK ve TEŞEKKÜR BEYANI

Çalışmanın gerçekleşmesinde büyük rol oynayan Bursa Şahinler Anadolu Lisesinin değerli öğrencilerine, öğrencilerle yapılan görüşmelerde yardım ve desteklerini esirgemeyen Sayın Sedef SARISANDAL’a ve Sayın Sinem BİRCAN’a teşekkürü bir borç bilirim.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Araştırma tek yazarlı olduğu için katkı oranı %100’dür.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı yoktur. Bu nedenle araştırmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.